

Odber moču, stolice a spúta

Mgr. Petronela Osacká, PhD.

**Univerzita Komenského v Bratislave,
Jesseniova lekárska fakulta v Martine,
Ústav ošetrovateľstva,
November 2011**

Súbor pomôcok k odberu moču

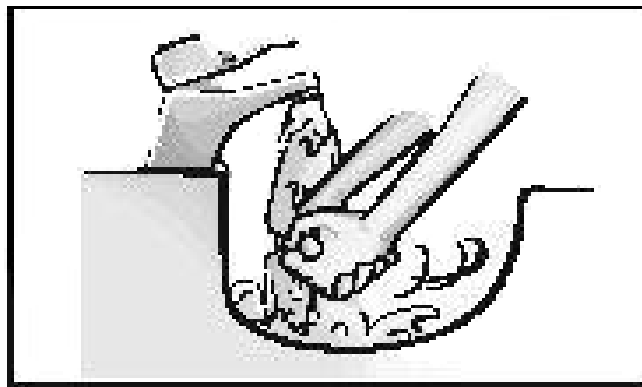

Posúdenie pacienta

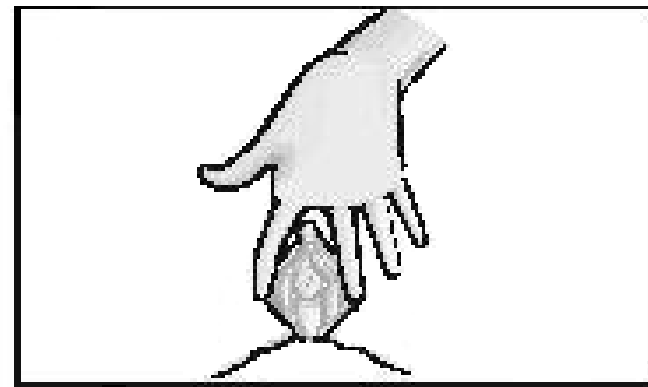
- posúdime, do akej miery je pacient schopný si informácie pamätať a rozumieť im
- posúdime mieru samostatnosti pacienta vykonávať potrebné úkony.

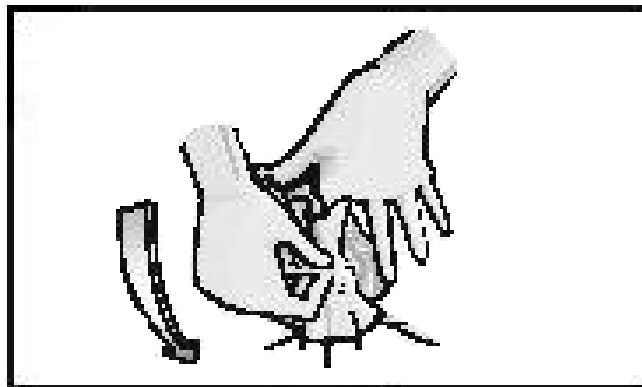
Odber stredného prúdu moču u ženy 1

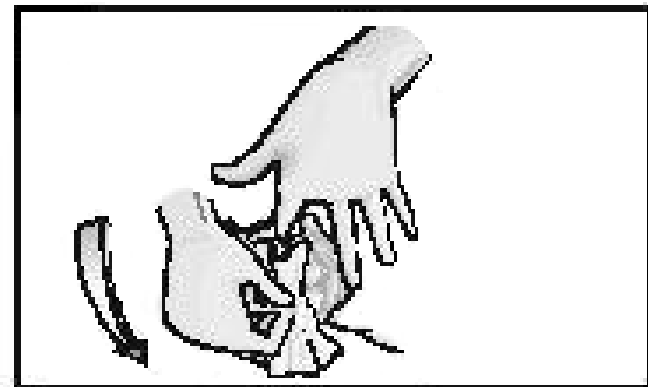
Umyte si ruky

Roztiahnite si genitálie

Vonkajšie genitálie utrite 3 - 4
vlhkými papierovými utierkami
smerom zhora - nadol

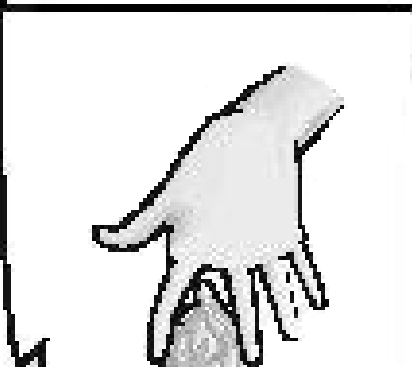

Osušte si genitálie papierovou
utierkou

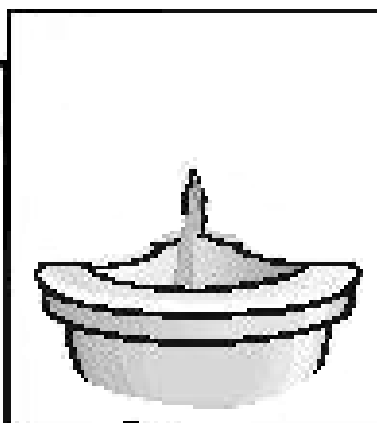
Odber stredného prúdu moču u ženy 2

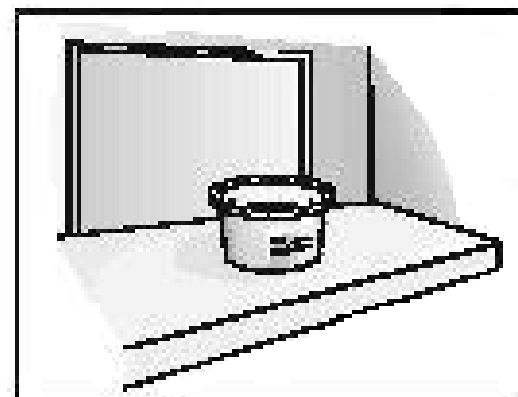
**Prvý prúd
moču
nechajte
odtiecť do
misy.**

**Zachyťte 50 ml moču do
pripravenej nádoby.
Nedotýkajte sa vnútra
nádoby!**

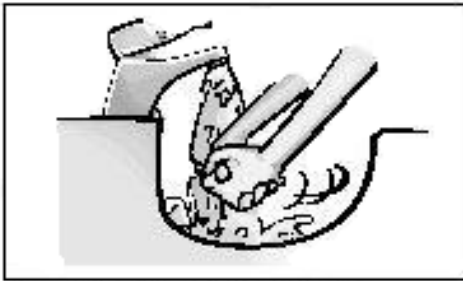

**Zbytok moču
nechajte
odtiecť do
misy.**

**Nádobku s močom
uložte podľa pokynov.**

Odber stredného prúdu moču u mužov

Umyte si ruky.

Stiahnite si predkožku.

Umyte si ústie močovej rúry.

Osušte papierovým obrúskom

Prvý prúd moču nechajte odtečť do misy.

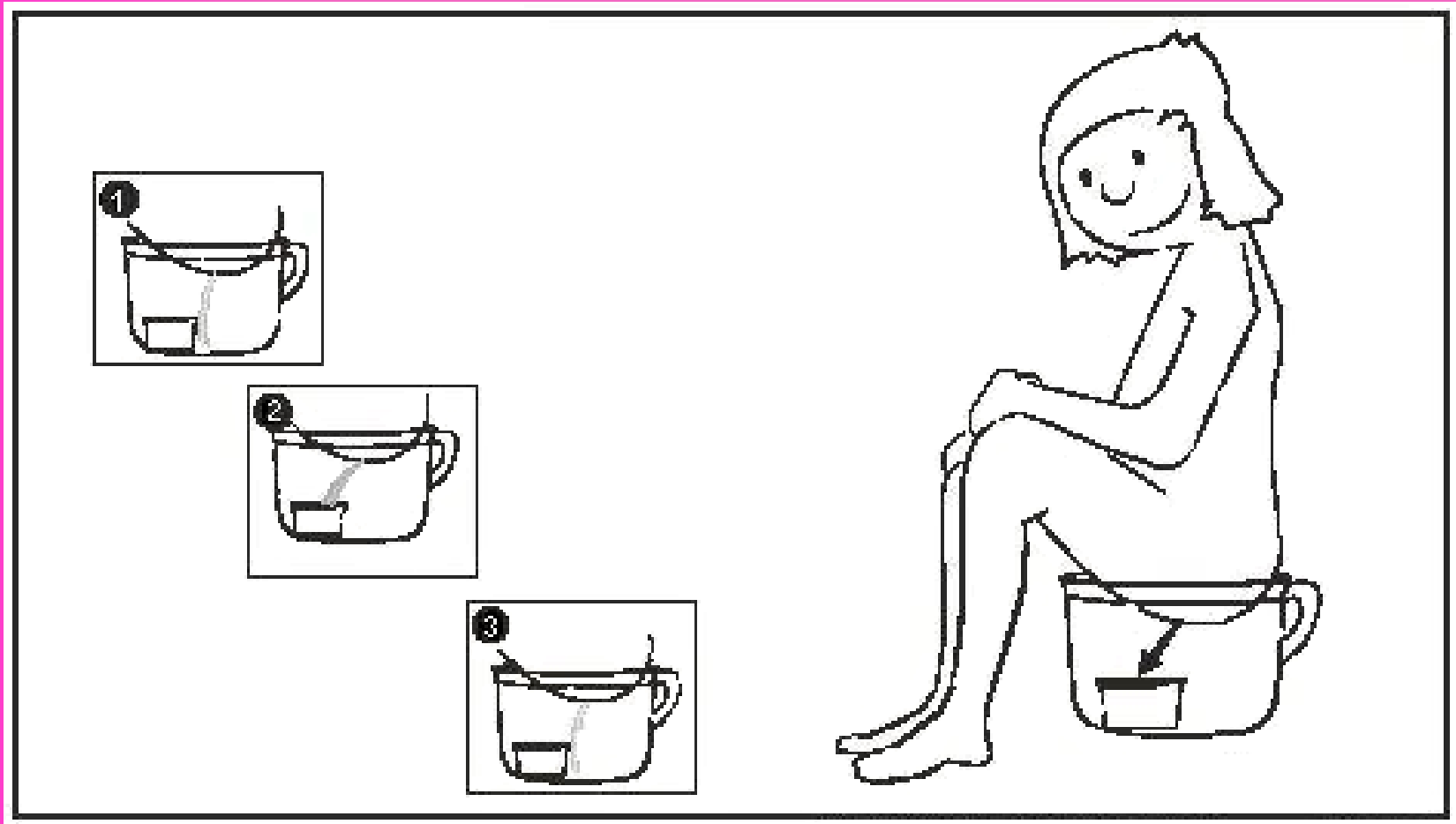
50ml

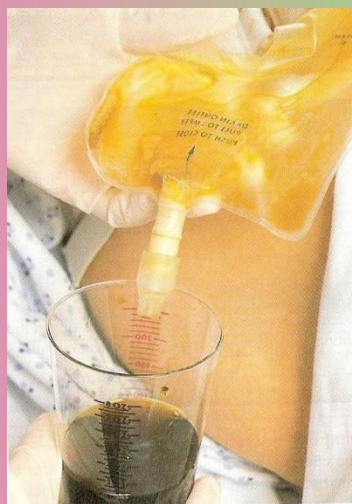
Zbytok moču nechajte vytečť do misy.

Do nádoby zachyťte asi 50 ml moču.
Nedotýkajte sa vnútra nádoby.

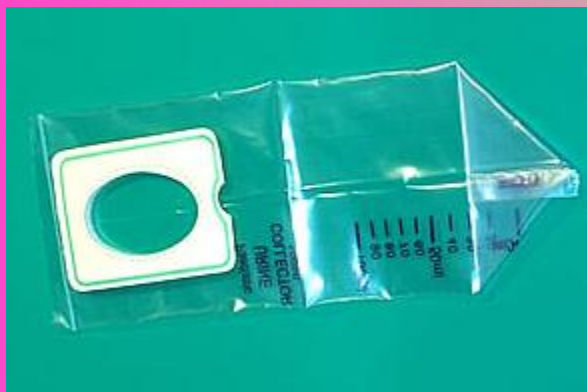
Odber stredného prúdu moču s použitím nočníka

Spôsoby získavania vzorky moču u pacientov s močovým katétrom

Spôsob získavania moču u dieťaťa

Zberné nádoby pre definované zberné obdobia

Napr. na 24 hod. zber je vhodná 3l fľaša (pojme až 90% zberaného množstva)

Hnedé zafarbené fľaše vytvárajú svetelnú clonu pre citlivé analyty moču.

Fyzikálne vyšetrenie moču 1

Fyzikálne vyšetrenie moču	Fyziológia	Patológia
1. Objem moču	Diuréza : 24 hod = 1200–1500 ml 1 hod = 60 – 120 ml	*polyúria *oligúria *anúria
2. Farba	 Jasný, číry moč jantárovej /slamovožltej farby. Vplyv potravín a liečiv (napr. cvikla, černice - červenkastý moč)	* červená – krv * tmavohnedá – žlčové farbivá * tmavý, kalný moč – hnis, hlien, bielkoviny

Fyzikálne vyšetrenie moču 2

Fyzikálne vyšetrenie moču	Fyziológia	Patológia
3. Zápach	aromatický Vplyv potravín napr. cesnak	<ul style="list-style-type: none"> * acetónový, sladký, ovocný - pri cukrovke * amoniakový – pri infekcii močových ciest
4. Čírosť/zákal moču	čerstvý moč je číry, priehľadný, bez zákalu	<ul style="list-style-type: none"> * v prítomnosti alkalických látok - belavý zákal, * pri kyslých látkach - bledoružový * väčšie množstvo erytrocytov - červenkastý zákal
5. Pena na moči	bezfarebná, rýchlo sa stráca po pretrepaní	<ul style="list-style-type: none"> * bilirubinúria - hnedé sfarbenie. * proteinúria (bielkoviny) * glykozúria (glukóza) - zvýšená penivosť bielej farby, ktorá pomaly mizne;

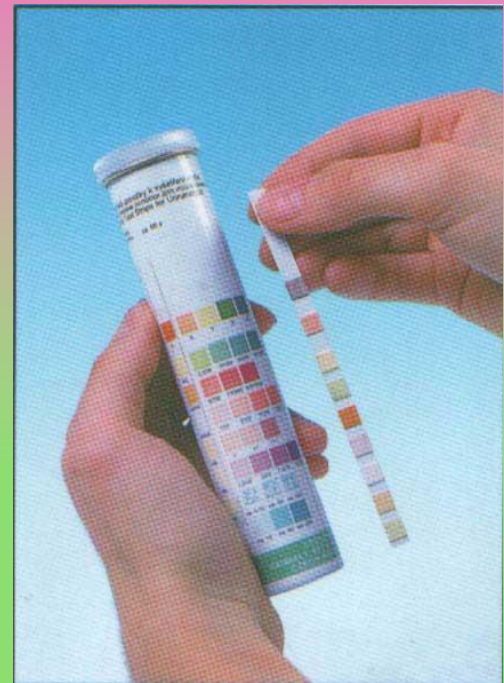
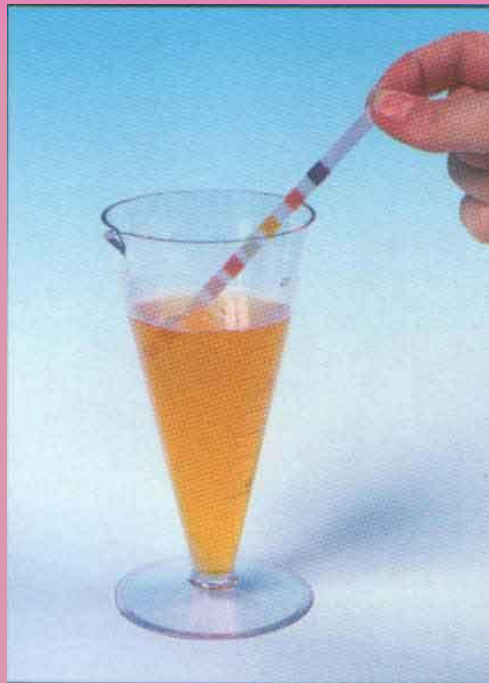
Vyšetrenie mernej hmotnosti moču

Referenčné hodnoty mernej hmotnosti moču

<i>fyziologická špecifická hmotnosť</i>	1015-1025*
<i>izostenúria</i>	=1010
<i>eustenúria</i>	1020-1040
<i>hypostenúria</i>	↓ 1020
<i>hyperstenúria</i>	↑ 1040

* V odbornej literatúre sú uvádzané rôzne hodnoty.

Chemické vyšetrenie moču

Odber stolice

Fyzikálne vyšetrenie stolice 1

Fyzikálne vyšetrenie	Fyziológia	Patológia
Množstvo stolice	24 hodín=300 g stolice	*objemná (kopiózna stolica) choroby pankreasu
Farba	dospelí – hnedá deti - žltá	*sivobiela farba-choroby pečene *tmavočervená až čierna (meléna)- krvácanie do GIT *jasnočervená krv (enterorágia) nádory čreva *bledá-malabsorpcia tukov *oranžová-črevné infekcie
Konzistencia*	plastická, valcovitá	*vodnatá, redšia – hnačkovitá, * hnačkovitá s prímесou krvi *suchá alebo tuhá

Fyzikálne vyšetrenie stolice 2

Fyzikálne vyšetrenie	Fyziológia	Patológia
Tvar*	cylindrický	*prúžkový *stužkovitý
Zápach stolice	aromatický	*hnilobný - hnilobná dyspepsia *kyslý - kvasná dyspepsia *ostrý, prenikavý - krv
Zloženie	malé množstvo- zvyškov potravy; mŕtve baktérie; zložky tráviacich šťiav	* hnis-baktériová infekcia *hlien- zápal *parazity *veľké množstvo tuku - malabsorpcia *cudzie teleso - náhodné prehltnutie

Bristolská škála typů stolice 1

<p>Typ 1</p> 	<p>oddelené, tvrdé hrudky (bobky), podobné orechu</p>
<p>Typ 2</p> 	<p>tvar jaternice s naznačeným hrudkováním</p>
<p>Typ 3</p> 	<p>tvar jaternice s rýhami na povrchu</p>
<p>Typ 4</p> 	<p>tvar jaternice či hada, vyhladená na povrchu a poddajná</p>

Bristolská škála typov stolice 2

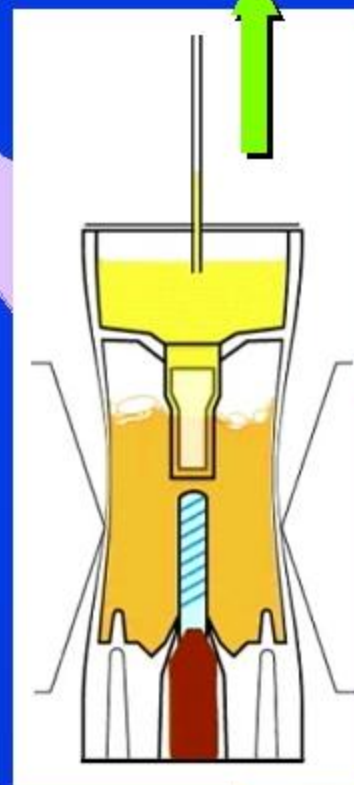
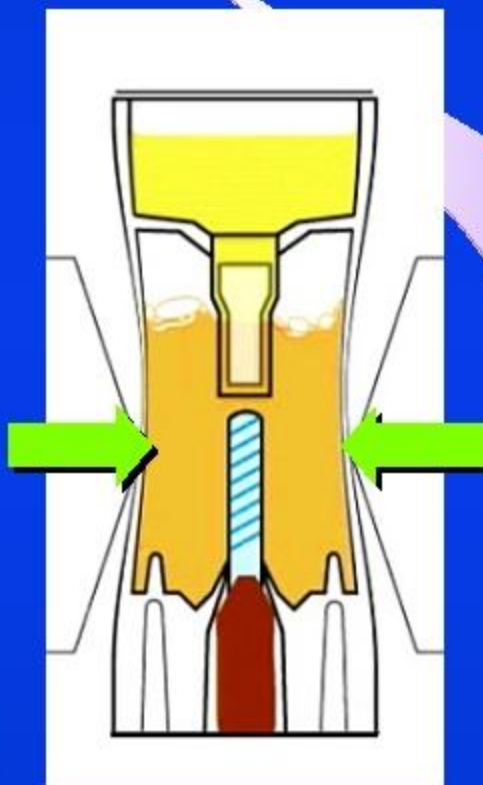
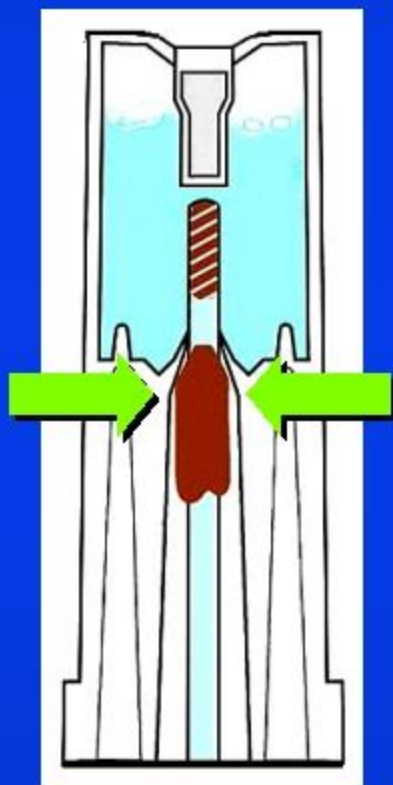
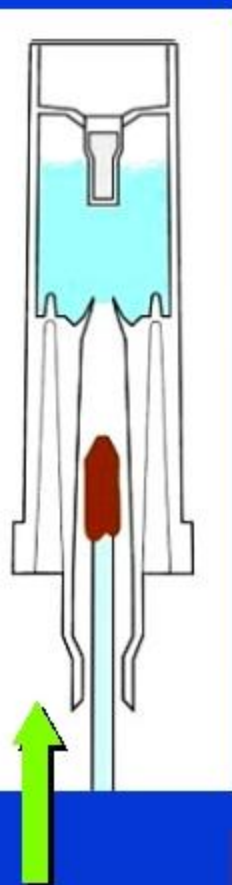
<p>Typ 5</p> 	<p>hladké hrudky, jasne oddelené okraje</p>
<p>Typ 6</p> 	<p>kypré čiastočky s členitými okrajmi, kašovitá stolica</p>
<p>Typ 7</p> 	<p>vodnatá, bez pevných kúskov, úplne tekutá stolice</p>

ODBĚROVÝ SYSTÉM - OC SENSOR μ

VLOŽENÍ
VZORKU STOLICE

PERFORACE
HLINÍKOVÉ FÓLIE

NÁSTŘIK 25 μ l
PRO ANALÝZU

ELIMINACE
NADBYTKU STOLICE
TRANSFER 10 mg

TRANSFER EXTRAKTU
PŘES FILTR DO
VZORKOVACÍ JAMKY

Vyšetrenie stolice na parazity

Samec a samička mrle

Hlísta

Odberu spúta

Sterilné spútovky

Alternatívne spôsoby odberu spúta

Indukovaným kašľom.	Pacient inhaluje roztok 15 % NaCl v destilovanej vode 2–3 min. Po 15–30 min odpočinku ho vyzveme k vykašľaniu spúta.
Nazofaryngálnym odsávaním	Spútum získame katétrom cez odsávacie zariadenie alebo nástenný ventil so sterilnou technikou.
Posturálnou drenážou	Pacienta dáme do drenážnej polohy. Pred drenážou sa aplikujú bronchodilatancia alebo pacienta nebulizujeme.
Perkusiou	Spútum získame silným poklepávaním po koži rukami v tvare misky, postupujeme od bázy pľúc k hrotu pľúc. Pacient dýcha pomaly a zhlboka, segment perkutujeme cca 12 min.

Fyzikálne vyšetrenie spúta

Fyzikálne vyšetrenie	Fyziológia	Patológia
Množstvo spúta	24 hodín= 100–150 ml	↑ pri bronchitíde, abscese pľúc, bronchopneumónii, fajčení).
Farba spúta	žltá	*ružová až červená - nádory *čokoládovohnedá - gangréna
Konzistencia a vzhľad spúta		*hlenové – astmatickom *hnilobné - gangréna pľúc *serózne - edém pľúc
Zápach spúta	bez zápachu	hnilobný, sladkastý, rybací - zápalové ochorenia respiračného systému

Dychový test – *Helicobakter pylori*

Bibliografické zdroje

OSACKÁ, P. a kol. *Techniky a postupy v ošetrovateľstve* [CD-ROM]. 1. vyd. Bratislava : JLF UK, 2007. 505 s. ISBN 978-80-88866-48-0.

www.bbraun.sk

www.medleader.sk

www.biotestmed.com

www.varitec.med-sales.de

www.stefajir.cz

www.isips.org/blood_sampling_equipment.php